

BALÁZS ZOLTÁN

Integrált elemző és eligazító rendszer a XVIII. Kerületi Rendőrkapitányságon

Szokták mondani, hogy az információ hatalom. Az informatika napjaink meghatározó részévé vált. A fejlett társadalmakban a hatékonyság mércéje az információval való gazdálkodás képessége.

Az első elektronikus számítógép 1946-ban jelent meg, majd később a „tömegek” számára 1982-ben vált elérhetővé a személyi számítógép (Personal Computer). A szobányi méretű gépekből mára már kézben fogható, tenyérynyi számítógépeket gyártanak, és ehhez jön az internet világhódítása és terjeszkedése, valamint a programok fejlődése is. Az előbbiekből adódik, hogy a huszonegyedik században a rendőrségnek is haladnia kell a korral, és nyitnia kell a lehetőségek irányába.

A rendőri pályámat a Budapesti Rendőr Szakközépiskolában kezdtem 1997-ben, 1998-ban lettem rendőr őrmester. Emlékszem, hogy amikor még járőrként dolgoztam, az elemzés – ami a rendőri munkánk egyik igen fontos eleme – körülbelül annyit jelentett, hogy a járőrszolgálati alosztályvezetőm a kerület felnagyított térképére színes gombostűket szurkált, amelyek a rablások, betörések és a gépkocsikkal kapcsolatos bűncselekmények helyszíneit jelezték. Ez persze nem napi rendszerességgel történt, tehát nemigen volt naprakész.

Az eligazításokon azután felhívta az állomány figyelmét arra, hogy ahol sok gombostű van, ott kell többet járőrözni. Továbbá a szolgálatirányító parancsnokok mindenféle papírhalmazokból nagy mennyiségű információt olvastak fel – a szorgalmasabb járőrök jegyzeteltek, hogy a fejekben is megmaradjon valami – és különböző, faxon érkezett „fényképeket” adtak körbe, amelyek inkább nagy fekete pacák voltak.

Sőt, az idősebb kollégák azt mesélték, hogy addig, amíg a körözési rendszer nem számítógépen működött, járőrözés közben az ellenőrzött személyeket papírlapokból álló füzetbe legévelt körözési listákon ellenőrizték.

Akkor sem volt ez másképp, amikor szolgálatirányító parancsnok lettem, csupán annyi volt a különbség, hogy én olvastam fel az információk sokaságát és én adtam körbe a többieknek a „fényképeket”, amelyek sok esetben még mindig csak pacák voltak.

A helyzet más kapitányságokon sem volt másként, de néhol legalább az eligazító helyiségben elhelyeztek szemléltető eszközöket, különböző zárnýtárat, zártöröket, álkulcsokat, továbbá a körözési listákhoz már voltak normális, azonosításra alkalmas fényképek, adatok.

Pár évvel később egy olyan szervhez kerültem, amelynél egyebek között azokat az eligazításokat is kellett ellenőriznem, amilyenhez hasonlókat magam is tartottam. Az évek folyamán a BRFK minden szervénél többször is megfordultam ellenőrzéseimkor, és láttam, mi, hol és hogyan működik (vagy nem működik). Sajnos sok helyen ugyanaz volt a helyzet, amit korábban már a saját bőrömon is megtapasztaltam. Údító kivétel volt egy-két kapitányság, ahol a papíralapú eligazítást számítógépesre cserélték (persze a papír azért itt is megmaradt), sőt volt egy kapitányság, ahol a járőrök projektorral kivetítve nézték az eligazítást. Egyszerű powerpointos anyag volt, de mégis hatásos. Innen merítettem én is...

2010. július 16-i hatállyal kerültem a XVIII. Kerületi Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztályának az élére. Az első időszakban áttekintettem az osztály működését, megismertem a kollégáimat, felfértem a technikai ellátottságot. Mivel már régebben ebben a kerületben is jártam ellenőrizni, tudtam, hogy az eligazítások menete hasonló, mint a többi kapitányságon. Eligazítóhelyiség nem volt, azt a szolgálatparancsnokoknak kialakított irodában tartották, technikai berendezések nélkül, szűkösen. Már ekkor elkezdtem gondolkodni, hogy az általam másutt látott eligazítóprogramot hogyan tudnám átültetni úgy, hogy itt is működjön.

Először is átgondoltam, hogy egy eligazításon milyen információknak kell elhangzaniuk, mit is kell egy eligazításnak tartalmaznia. Egy eligazításnak vannak kötelező elemei, amelyeket a 22/1997. (XI. 18.) ORFK utasítás, a Magyar Köztársaság Rendőrségének Járőr- és Őrszolgálati Szabályzata tartalmaz. Az utasítás leírja, hogy a járőrök rendelkezésére kell bocsátani a feladatok ellátását segítő feltételeket, információkat.

„87. A járőröket és az őröket a szolgálatba indulás előtt a feladataik végrehajtására fel kell készíteni és el kell igazítani. Az eligazítást a szolgálatirányító parancsnok (eligazító parancsnok) tartja.

89. Az eligazításon a rendőr a részére szolgálatra meghatározott öltözetben, fegyverrel és felszereléssel köteles megjelenni. A szolgálatát akadályozó körülményekről azonnal tegyen jelentést. Pontosan rögzítse a részére meghatározott célokat, tegyen javaslatot a célok megvalósítását szolgáló feladatok meghatározására. Az elvégzendő tevékenységhez a rendelkezésre álló feltételek, információk és okmányok megismerését követően az eligazító pa-

rancsnok támogatásával válassza ki a feladatai ellátását biztosító munkamódszereket, és készüljön fel azok alkalmazására.

90. Az eligazító parancsnok az eligazítás során győződjön meg arról, hogy valamennyi, eligazításra kötelezett rendőr megjelenti; ellenőrizze ruházatukat, felszerelésüket, helyszíni bírságolási és egyéb szolgálati okmányikat, fegyverzetüket, szolgálatra való alkalmasságukat. Hiányos felszereléssel, ápolatlan vagy a biztonságos szolgálatellátást veszélyeztető külsővel és ruházatban megjelenő rendőr szolgálatba nem léptethető.

91. Az eligazító parancsnok ismertesse az illetékességi terület – ezen belül hangsúlyozottan a járőrkörzet (járőrútvonal) – közbiztonsági viszonyait.

Határozzon meg a járőr (őr) részére olyan világos és elérhető célokat, amelyek megvalósítása hozzájárul az adott terület közbiztonságának fenntartásához. Ennek érdekében a járőr (őr) javaslatainak figyelembevételével határozza meg az elvégzendő feladatokat.

Ismertesse és bocsássa rendelkezésre a feladatok ellátását segítő feltételeket, információkat, okmányokat. Nyújtson segítséget a járőrnek a feladatai ellátását szolgáló munkamódszerek kiválasztásához.

Ha a járőr (őr) a szolgálata megkezdése előtt nem kap minden alkalommal eligazítást, úgy a részére a legutolsó alkalommal tartott eligazításon meghatározottakkal összhangban önállóan kell felkészülnie. Ebben az esetben lehetővé kell tenni számára, hogy mindazokhoz az információkhoz, okmányokhoz hozzájusson, amelyek a szolgálata eredményes ellátásához szükségesek.

Fel kell hatalmazni a járőrt (őrt), hogy a rendelkezésre álló feltételeket megismerje, és azokat igénybe vegye.”

Itt jön a képbe az, hogy mindeme információk prezentálása ne papír alapon, áttekinthetetlen formában jelenjen meg, hanem egy számítógépes alkalmazás segítségével. Erre nagyszerűen alkalmas a PowerPoint, amelynek segítségével (persze kellett hozzá egy kreatív és hozzáértő rendszergazda is) elkészítettünk egy eligazítóprogramot.

Ebben a programba a következő információk kerültek:

- fényképes melléklet a Belügyminisztérium, az ORFK és a BRFK vezetőiről;
- fontosabb joganyagokból kivonatok, utasítások, amelyek alapján a mindennapi szolgálatunkat ellátjuk (ilyenek például az etikai kódex, a korrupciós intézkedés, a rendészeti helyettes által meghatározottak, illetve a saját parancsnoki utasításaink is),
- ez után a bűnügyi jelzések, információk következnek, (amelyekhez képek, grafikák tartoznak, amelyek jól láthatók, felismerhetők),

- a következő blokk egy oktatási rész, amelyekben jogszabályi változások, módszertani útmutatók bemutatása történik,
- utána szintén képekkel illusztrálva következnek az ORFK, a helyi és a rablási körözötték top tízes listája, valamint a helyi hatályú eltűntként körözötték fényképei,
- az utolsó részben különböző tárgyak, eszközök bemutatására kerül sor, amelyeket a bűncselekmények elkövetői eszközként használnak. Fiatal kor miatt az állomány egy része nem biztos, hogy találkozott ilyen eszközökkel, ezért ezek ismertetése szintén fontos része az eligazításnak. Ezek például a zártörők, zárfémsűk, álkulcsok, GPS-blokkolók stb.

Amikor ez a program elkészült, eligazítóhelyiség hiányában először a szolgálatparancsnokok irodájában lévő számítógépen kezdtük alkalmazni. Az első eredménye az volt, hogy a bemutatott fényképekről az egyik körzeti megbízott felismert egy személyt, tudta, hogy hol dolgozik a kerületben, és a munkahelyén elfogták.

Következő lépésként a kapitányság vezetőjével egyeztetve és az önkormányzat segítségét kihasználva a kapitányság földszintjén addig kihasználatlanul álló nagytermet rendeztük be eligazítónak. Önkormányzati támogatásból vásároltunk asztalokat, székeket, egy projektort és a hozzá tartozó kivetítőt. Azóta ezt a helyiséget használjuk minden eligazításra, állománygyűlésre, illetve sajtótájékoztatók és előadások megtartására.

Az eligazítóprogram elkészülte után újabb program, programok elkészítésén törtünk a fejünket, amelyek az értékelésben, elemzésben nyújthatnának segítséget, illetve elektronikus formába öntnék a kerület baleseti ponttérképét [amelyet szintén a 22/1997. (XI. 18.) ORFK utasítás tartalmaz], ez a program esetleg kezelné a bűnügyi ponttérképet is.

Ki kell emelni, mennyire fontos a jó rendszergazda: nem elég egy-egy jó ötlet, azt meg is kell valósítani.

Az elemző-értékelő munka segítségével egy Excel táblázat készült. Ezt hívjuk „anyatáblázatnak” (*1. számú táblázat*).

Ebben a táblázatban megtalálhatók a kerületünkben elkövetett bűncselekmények, illetve a kerületben történt balesetek, ezekre az Excel lehetőségeit kihasználva különböző szűréseket, lekérdezéseket tudunk végezni. Ezek a szűrési lehetőségek a következők:

- napi jelentés dátuma,
- ideiglenes ügyszám,

1. számú táblázat
ANYATÁBLÁZAT

Napi jelen- tés dátuma	ID	Bűncselekmény indult	Módszer	Sértett			Elkövetés/észlelés			
				neve	neme	kor	dátuma	időpontja	napja	napszak
2011. XI. 2.	11002	betöréss lopás	ablakbetörés	Pet Jangao	nő	50 év feletti	XI. 1.	8.15	kedd	reggel
2011. XI. 2.	1000/97914	betöréss lopás	lakatfelszítés	Horváth Miklós	férfi	50 év feletti	XI. 1.	7.00	kedd	reggel
2011. XI. 2.	11007	betöréss lopás	zárfelbörés, zárfejszítés, zárongálás	Biro Zoltan	férfi	18 és 50 év közötti	XI. 1.	10.50	kedd	délelőtt
2011. XI. 2.	11015	betöréss lopás	ajtóbefeszítés	Kovács Zoltán	férfi	18 és 50 év közötti	XI. 1.	18.30	kedd	este
2011. XI. 2.	11010	gépjármű- feltörés	ablakbetörés	Feher József	férfi	50 év feletti	XI. 1.	11.10	kedd	délelőtt
2011. XI. 3.	11050	gépjárműlopás		Dr. Kémény Mónika Ildikó	nő	18 és 50 év közötti	XI. 2.	17.50	szerda	délután
2011. XI. 3.	11018	gépjármű- feltörés	zárfelbörés, zárfejszítés, zárongálás	Nagy Szilvia	nő	18 és 50 év közötti	XI. 2.	8.34	szerda	reggel
2011. XI. 3.	11079	betöréss lopás	lakatfelszítés	Balogh Anikó	nő	18 és 50 év közötti	XI. 3.	12.00	csütörtök	koron délután
2011. XI. 3.	11095	betöréss lopás	ajtóbefeszítés	Sándor Sándorné	nő	50 év feletti	XI. 3.	18.00	csütörtök	este
2011. XI. 5.	11120	betöréss lopás	kerítés kivágása	Szigetvári Árpádné	nő	50 év feletti	XI. 2.	0.00	szerda	éjszaka

- bűncselekmény fajtája [betöréses lopás, gépkocsival kapcsolatos bűncselekmények (-feltörés, -lopás, -rongálás), lopás, rablás, nyaklánc- és táskakitépés, trükkös lopás],
- elkövetési módszer (ablakkiemelés, -befeszítés, -betörés, ajtóbefeszítés, besurranás, fegyveres, zártörés, lakatlefeszítés, szúnyogháló-kivágás, kerékkiszúrás, elműs, pénzváltós),
- sértettre vonatkozó adatok (neve, neme, életkora),
- elkövetőre vonatkozó adatok (neve, neme, életkora, magassága, bőrszíne, testalkata, hajszíne, arca, ruházata, különös ismertetőjele),
- az észlelés dátuma, időpontja, az milyen napon, illetve napszakban történt, illetve hol követték el [irányítószám, kmb-s körzetszám, utcanév, jelleg (családi ház, garázs, udvar, pince, társasház)],
- gépkocsi gyártmánya, típusa, rendszáma,
- eltulajdonított tárgyak (műszaki cikk, ékszer, készpénz, színesfém, ruházat),
- lopási, rongálási kárérték,
- egyéb megjegyzések.

Minden hónapot külön kezel a program, a szűrési opciók minden hónapban mások, hiszen a rendszer csak azt ajánlja fel, ami abban a hónapban már legalább egyszer történt.

A rendszergazda minden reggel elvégzi a táblázat feltöltését, az ügyeletes tisztek által készített napi jelentések tartalma (meghatározták az ügyeletes tiszteknek, hogy szerepeljen benne minden adat, amelyre szükség van) és a szignáló parancsnok jelölése alapján. A feltöltésre egy külön beviteli felület készült, amely tartalmazza ezeket az adatokat és a felvitel után bemásolja a táblázatba (nem kell a táblázatban minden mezőt egyesével kitölteni). Mivel ez a folyamat igen egyszerű, nem szükséges hozzá rendszergazda, bárki elvégezheti (2. számú táblázat).

A táblázathoz még egy lekérdezési felület is készült, ebben lehetőség van egy hónap, bűncselekményfajta és módszer alapján listát készíteni, ez tartalmazza a lekérdezett adatokat ügyszám, dátum, sértett és elkövetési hely és darabszám szerint. Ezt a listát lehet nyomtatni és törölni. Ha törlés nélkül újabb hónapot kérünk le ugyanabban a kategóriában, azokat egymás alá helyezi, tehát így akár negyedéves, féléves időszakot is lehet listázni (3. számú táblázat).

Az anyatáblázat tartalmazza továbbá a kerületünkben történt baleseteket is, ügyszám, dátum, idő, hely, érintett (gépkocsi, gyalogos, kerékpáros), kiemelés (könnyű, súlyos, halálos) és napszak szerint (4. számú táblázat).

2. számú táblázat
Az anyatáblázat beviteli ablaka

Általános adatok		Elkövető adatai	
Napi jelentés dátuma		Elkövető neve	
Ideiglenes szám		Neme	
Bűncselekmény		Kora	
Módszer		Magassága	
Sértett neve		Bőrszíne	
Kora		Testalkata	
Észlelés/elkövetés dátuma		Haja	
Észlelés/elkövetés ideje		Arca	
Utea		Ruházata	
Házszám		Különös ismertetőjele	
Emelet/ajtó			
Jelleg		Számított adatok	
Gyártmány		Munkalap	
Típus		Sértett neve	
Rendszám		Stat. hónap	
Tárgy		Nap	
Tárgy2		Hónapharmad	
Lopási érték		Napszak	
Rongálási érték		Irányítószám	
Megjegyzés		Közterület jellege	
		Kmb-körzetszám	

FELVITEL

MÉGSE

A táblázat fontos része, hogy – kihasználva az Excel lehetőségeit – különböző diagramokat készíthetünk (1., 2., 3., 4. számú ábra), ezzel az elemző-értékelő munka sokkal könnyebb. Ezeken a diagramokon tendenciákat lehet észrevenni, ezekre reagálva könnyebbé válik a bűnügyi és a közrendvédelmi munka. Ezeket az adatokat elemezve könnyen szervezhetünk akciókat a különböző bűncselekmények elkövetőinek elfogására.

A baleseti és a bűnügyi ponttérképhez a Google Earth program adta az alapot.

Az alkalmazás segítségével bemutatathatjuk a kerület határait, a gépkocsizó és gyalogosútirányokat, a kmb-s körzethatárokat, a kerületünkben találha-

3. számú táblázat

Lekérdező felület

(a szeptemberben ajtóbefeszítés módszerével elkövetett betöréses lopások listázása)

ID	dátum	módszer	sértett	utca	jelleg	hsz.
8830	2011. 09. 03	ajtóbefeszítés	Tihanyi Tamás	Lőrinci	út	26/A
8861	2011. 09. 03	ajtóbefeszítés	Papp Gábor	Tartsay Vilmos	utca	10/B
8900	2011. 09. 04	ajtóbefeszítés	Bálint Tibor	Korpona	utca	4.
8982	2011. 09. 06	ajtóbefeszítés	Bárány László	Mikszáth Kálmán	utca	38.
9178	2011. 09. 10	ajtóbefeszítés	Lótos László	Fedezék	utca	31.
9170	2011. 09. 10	ajtóbefeszítés	Mihalkovics Gábor	Garay	utca	9/B
9308	2011. 09. 14	ajtóbefeszítés	Sípos Dénesné	Czuczor Gergely	utca	2.
9396	2011. 09. 17	ajtóbefeszítés	Kiss Katalin	Kassa	utca	139.
9491	2011. 09. 19	ajtóbefeszítés	Kecskeméti Lajos	Tarkó	utca	43.
9586	2011. 09. 21	ajtóbefeszítés	Ambrusz Sándor	Rozsnyó	utca	85.

4. számú táblázat

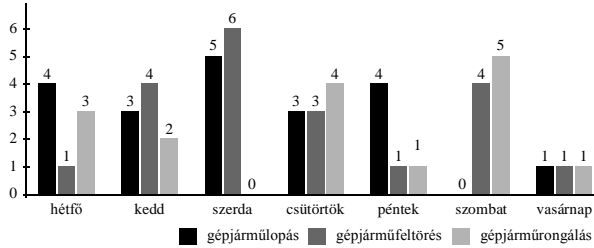
Baleseti táblázat

ID	dátum	idő	hely	érintett	kimenetel	napszak
195	1. 9.	17.00	Nagykőrösi út–Eke u.	gépkocsi	halálos	délután
223	1. 10.	16.10	Királyhágó–Halomi út	gyalogos	egyéb	délután
291	1. 12.	16.20	Nefelejcs u. 4.	gépkocsi	egyéb	délután
362	1. 14.	9.45	Gilice tér	gépkocsi	egyéb	délelőtt
462	1. 17.	20.45	Felsőcsatári út 89.	gépkocsi	egyéb	este
685	1. 24.	8.40	Thököly	gyalogos	súlyos	reggel
1061	2. 5.	11.50	Lőrinci út–Szálfa u.	gépkocsi	egyéb	délelőtt
1217	2. 9.	10.35	Üllői 428.	villamos–gyalogos	halálos	délelőtt
1359	2. 14.	8.05	Ráday–Kosztolányi	gyalogos	egyéb	reggel
1428	2. 15.	22.00	Kisfaludy–Nemes	gépkocsi	egyéb	késő este
897	1. 31.	17.10	Margó Tivadar utca	gépkocsi	egyéb	délután
1519	2. 18.	7.50	Halomi út 59.	gyalogos	egyéb	reggel
1641	2. 21.	20.00	Üllői–Endrődi	gépkocsi	egyéb	este
1850	2. 27.	10.30	Nagykőrösi–Igric	gépkocsi	egyéb	délelőtt

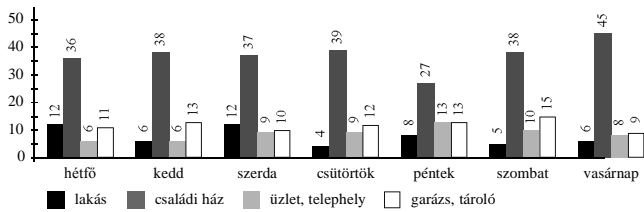
tó rendőrségi pontok helyét, a térfigyelő kamerák elhelyezkedését és bármi mást, ami egy előadáshoz, eligazításhoz szükséges lehet (például akciók szervezésekor a lezárandó területet, ellenőrző-áteresztő pontok helyét stb.).

A program másik része a ponttérkép. Itt kerül sor a kerületben történő balesetek és az elkövetett bűncselekmények helyének hónapra, típusra lebontott bemutatására.

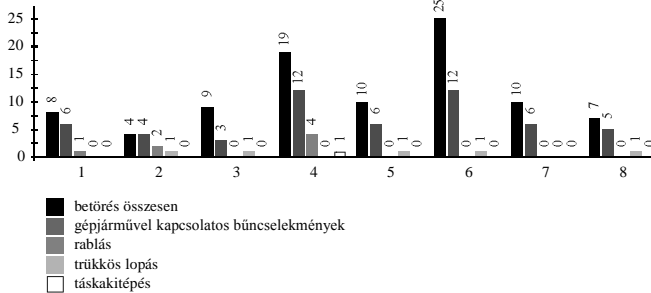
1. számú ábra
Gépjárművel kapcsolatos bűncselekmények napra lebontva

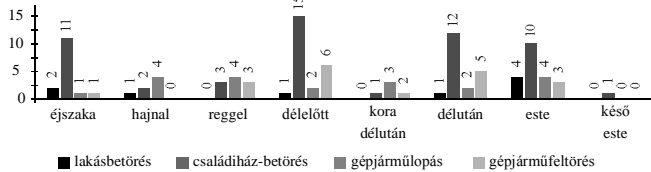
2. számú ábra
Betörések napra lebontva

3. számú ábra
Bűncselekmények alakulása kmb-körzetek szerint

4. számú ábra
Bűncselekmények megoszlása napszakok szerint

Miután ez a két alkalmazás elkészült, integráltuk az eligazítóprogramba, így az eligazítás folyamán meg lehet nyitni, és a fontosabb információk ily módon is bemutatathatók.

A programokat folyamatosan frissítjük, mindig az aktuális feladatokat, utasításokat, oktatásokat, bűnügyi információkat, körözési listákat tartalmazza. Természetesen nálunk is maradtak papíralapú nyilvántartások, oktatási anyagok, amelyek az eligazításhoz szükségesek, de ezek száma elenyésző.

A két alkalmazás segítségével könnyebb az elemző munka, könnyebben tudunk akciókat szervezni. Erre jó példa, hogy 2010 decemberében és 2011. január elején megszaporodtak a kerületben a táskakitépés módszerével elkövetett lopások. A Google Earth segítségével jól láthatóvá vált, melyik az a terület, amelyen ezeket a bűncselekményeket elkövetik.

Az anyatablázat segítségével legyűjtést végeztünk, és megállapítottuk, hogy ezeket a cselekményeket hat és nyolc, valamint tizenhat és húsz óra között követik el, minden esetben ötven év feletti nők sérelmére. Két személy-leírás is kirajzolódott (5. számú táblázat).

A kapott információk segítségével könnyebb volt konkrét helyre és időszakra akciót szervezni, ennek következtében az elkövetőt a második napon tetten értük, és ezzel a táskakitépés mint elkövetési mód megszűnt a kerületünkben.

A programok által nyújtott lehetőségeket egy szakmai intézkedési terv keretében jelentettem a rendészeti helyettesnek. A program iránti nagy érdeklődés miatt ismertető előadást tartottam a központi szervek osztályvezetőinek és a kerületi közrendvédelmi osztályvezetőinek, azóta többen is használják a programokat. Tőlük, illetve a XVIII. kerületi állomány tagjaitól is kizárólag pozitív visszajelzéseket kaptunk, hiszen mindenkinek érthetőbb eligazítást tudunk tartani, ennek, úgy érzem, megvan az eredménye.

5. számú táblázat
Az anyatáblázat elkészítőre vonatkozó részlete

neme	kora	magassága	bőr-színe	testalkata	hajja	arca	ruházata	különös ismertetőjel	dátum	időpont
férfi		170-175		vékony sportos, erős			piros kabát, szürke kapucni		1. 13.	17.20
férfi		170					sötét farmer, fekete-fehér vastag csikos pulóver, sötét mellény, sötét kötött sapka		1. 14.	18.00
férfi	20-25	185-190	kreol	átlagos			fekete bomber, sötét nadrág	jobb kezének mutatóujján gyűrű	1. 16.	5.45
férfi	20-25	170-175	kreol	átlagos	1-2 cm felzslézett		fekete bomber, sötét nadrág			
férfi	20-25	170-175		átlagos			fekete kapucnis			
férfi	30-35	180-185		átlagos		szakáll, bajusza nincs	fekete dzseki, fekete baseballsapka		1. 20.	7.15
férfi		190	fehér	vékony zömök					1. 4.	19.40
férfi		170-180		átlagos					1. 5.	17.20
férfi	kb. 25					hosszúhátú	szürke kötött sapka, mellény		1. 11.	6.20